

УДК: 351.86 (477)

Дискурсивне поле дисертаційних досліджень з проблем державного управління інформаційною безпекою України

О.С. ЗОЗУЛЯ

Національна академія державного управління при Президенті України,
м. Київ, Україна, E-mail: avz.81@gmail.com

Авторське резюме

У статті проведено аналіз дисертаційних досліджень захищених по спеціальностях галузі науки «Державне управління» з проблем забезпечення інформаційної безпеки України.

За даними системного каталогу авторефератів та дисертацій Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського було з'ясовано, що в межах науки «Державне управління» проблемам забезпечення інформаційної безпеки присвячено лише 4 роботи. Зважаючи на незначну кількість дисертаційних робіт, в яких досліджуються державно-управлінські проблеми забезпечення інформаційної безпеки України, маємо констатувати, що сьогодні відсутні праці в яких би розглядалися питання вдосконалення структури та функцій системи забезпечення інформаційної безпеки України на сучасному етапі державного будівництва. За таких умов, наукове вирішення проблем забезпечення інформаційної безпеки і, зокрема, формування та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що автори приділяли увагу переважно обґрунтуванню теоретичних засад державного управління інформаційною безпекою, аналізу наявних підходів і механізмів, розробці і впровадженню нових більш ефективних моделей, методів, механізмів державного управління інформаційною безпекою. Проте, в цих роботах поза увагою дослідників залишилися питання уточнення структури та функцій системи забезпечення інформаційної безпеки, обґрунтування теоретичних та інституційних засад державного управління забезпеченням інформаційної безпеки України в умовах інформаційно-психологічного протистояння, що не дає можливості сформулювати системне бачення і розуміння кореляційних зв'язків між елементами системи державного управління інформаційною безпекою.

Ключові слова: державне управління інформаційною безпекою, система інформаційної безпеки, система забезпечення інформаційної безпеки, державне управління забезпеченням інформаційної безпеки.

Discursive field of dissertation research on the state of information security of Ukraine

O.S. ZOZULYA

National academy for public administration under the President of Ukraine,
Kyiv, Ukraine, E-mail: avz.81@gmail.com

Abstract

The article analyzed the of dissertations for science «Public Administration» on the problems ensuring information security of Ukraine.

According to the data system catalog Vernadsky National Library of Ukraine was found that within the limits of science «Public Administration» problems of ensuring information security were devoted only 4 work. In view of the small number of dissertations, which explored the problems of public-management of ensuring information security Ukraine, we have to admit that today are absent Labour which would have addressed issues of improvement of the structure and functions of the system ensuring information security of Ukraine on the modern stage of state building. Under such circumstances, scientific solution of problems ensuring information security and in particular formation and functioning system of the information security ensuring.

The analysis allows to state that authors of paid attention mainly study of theoretic-

© О.С. Зозуля, 2016

cal principles of public administration information security, and analysis of available approaches and mechanisms, development and introduction of new, more efficient models, methods and mechanisms of state information security management. However, in these studies without attention left issue of clarifying the structure and functions of information security assurance system, substantiation of theoretical and the institutional principles of the Public administration of information security of Ukraine in conditions of information-psychological confrontation, which does not allow to form a systemic vision and understanding of the correlation between elements of system public administration information security.

Keywords: public administration of information security, information security assurance system, information-psychological confrontation.

Постановка проблеми. В Стратегії національної безпеки України зазначено, що докорінні зміни у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі України обумовлюють необхідність створення нової системи гарантування національної безпеки України [1].

Ця обставина і визначає зв'язок загальної проблеми з найбільш важливими науковими та практичними завданнями дослідження проблем теорії та практики державного управління національною безпекою України. Адже недосконалість правового, інституційного та науково-методичного забезпечення національної інформаційної безпеки гальмує створення нової системи національної безпеки України.

Аналіз досліджень і публікацій. За даними системного каталога авторефератів та дисертацій Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського було з'ясовано, що в межах науки «Державне управління» проблемам забезпечення інформаційної безпеки присвячені лише 4 роботи, з яких 1 – по спеціальності 25.00.01. «Теорія та історія державного управління» [4], й 3 – по спеціальності 25.00.02 «Механізми державного управління» [2; 3; 5].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, формулювання цілей статті. Зважаючи на незначну кількість дисертаційних робіт, в яких досліджуються державно-управлінські проблеми забезпечення інформаційної безпеки України, маємо констатувати, що сьогодні відсутні праці в яких би розглядалися питання удосконалення структури та функцій системи забезпечення інформаційної безпеки України

на сучасному етапі державного будівництва. За таких умов наукове вирішення проблем забезпечення інформаційної безпеки і, зокрема, формування та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки полягає у пошуку відповіді на три фундаментальні питання. По-перше, яким способом досягти єдності стратегії національної та інформаційної безпеки в умовах інформаційно-психологічного протистояння? По-друге, з урахуванням яких тенденцій інформаційно-психологічного протистояння доцільно формувати систему державного управління забезпеченням інформаційної безпеки? По-третє, на основі яких тенденцій необхідно здійснювати прогноз розвитку соціально-психологічної обстановки в країні і будівництво інститутів національної інформаційної безпеки? На жодне питання поки що відповіді немає.

Мета дослідження. Саме тому метою статті є аналіз результатів дисертаційних досліджень з проблем державного управління інформаційною безпекою України та виділення невіршених раніше частин загальної проблеми забезпечення інформаційної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Першою з дисертаційних робіт, в якій розглядалися проблеми державного управління інформаційною безпекою України, є дослідження В.І. Гурковського «Організаційно-правові питання взаємодії органів державної влади у сфері національної інформаційної безпеки», яка була захищена у 2004 році [3].

У дисертації вирішено наукове завдання, яке полягає в удосконаленні державного управління у сфері національ-

ної інформаційної безпеки, а саме: було розроблено дієвий правовий механізм взаємодії, координації діяльності органів державної влади, що опікуються питаннями забезпечення інформаційної безпеки.

Головна цінність даного дослідження для організаційного розвитку системи забезпечення інформаційної безпеки полягає в наступному. «По-перше, запропоновано авторське формулювання поняття «національної інформаційної безпеки», як суспільних відносин у сфері захисту життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від реальних та потенційних загроз в інформаційному просторі, що є необхідною умовою збереження та примноження духовних і матеріальних цінностей титульної нації, її існування, самозбереження і прогресивного розвитку України як суверенної держави, що залежить від цілеспрямованої інформаційної політики гарантій, охорони, оборони, захисту її національних інтересів» [3, с. 34].

На підставі цього В.І. Гурковський дійшов висновку, що національна інформаційна безпека це не тільки стан захищеності національних інтересів України в інформаційній сфері, а й провідний вид суспільних інформаційних відносин щодо недопущення або зведення до мінімуму шкоди, що завдається життєво важливим інтересам особи, суспільства, держави. Відповідно охорона та захист інформації, як одна з основних складових національної інформаційної безпеки, має розглядатися, насамперед, як система розвитку інформаційного середовища, а не як засіб обмеження доступу до інформації.

По-друге, в роботі розглянуті особливості функціональної системи національної інформаційної безпеки, визначено взаємозв'язки її структурних елементів і, що набагато важливіше, запропоновано визначення цієї системи.

«Система національної інформаційної безпеки – це сукупність взаємовідносин суб'єктів державного управління (органів державної влади), які здійснюють державно-управлінську діяльність на основі розмежування компетенції

між ними щодо об'єктів державного управління (сфери суспільного життя) з метою гарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина, розвитку громадянського суспільства та захищеності інформаційного суверенітету держави [3, с. 87].

По-третє, одним з найважливіших наукових результатів є обґрунтування розробки питань підтримки, охорони та захисту національної інформаційної безпеки держави через організаційно-правовий механізм взаємодії, координації органів державної влади. В цьому зв'язку запропоновано включення до понятійно-категоріальної сітки державного управління в сфері національної інформаційної безпеки такої категорії, як «правова підтримка національної інформаційної безпеки».

На думку В.І. Гурковського «правова підтримка національної інформаційної безпеки» – це діяльність відповідних суб'єктів суспільних відносин щодо формування комплексу правових норм, правил поведінки, прав і обов'язків учасників у сфері національної інформаційної безпеки [3, с. 150].

Також з метою підвищення рівня взаємодії та координації діяльності органів державної влади, ефективності їх функціонування та забезпечення їх надійною комунікацією В.І. Гурковським було запропоновано створити загальну інформаційно-телекомунікаційну систему органів державної влади, що здатна захищати і зберігати інформацію, яка в них циркулює.

У дисертації Л.О. Євдоченка «Удосконалення системи державного забезпечення інформаційної безпеки України в умовах глобалізації» [4] обґрунтовано нові концептуальні підходи щодо удосконалення системи державного забезпечення інформаційної безпеки України в умовах формування інформаційного суспільства і глобалізаційних процесів ХХІ ст.

Заслужують на увагу результати аналізу Л.О. Євдоченка концептуальних підходів до розуміння інформаційної безпеки представниками різних наукових шкіл та напрямків, а саме:

неоліберального напрямку міжнародно-політичної теорії, західного напрямку теорії інформаційної безпеки, школи взаємозалежностей, французької соціології, російської школи соціальних аспектів безпеки [4, с. 17-19]. Також у роботі проведено аналіз становлення системи державного забезпечення інформаційної безпеки України, на основі чого було обґрунтовано напрями вдосконалення цієї системи [4, с. 74].

Запропонована в роботі класифікація інформаційних загроз відповідно до мети, форми, напрямів, способів, засобів, об'єктів, періодичності, тривалості, впливу на об'єкти інформаційної безпеки дозволила автору окреслити можливі державно-управлінські заходи протидії таким загрозам [4, с. 34].

Досліджуючи основні напрями державного управління та регулювання суспільних відносин у сфері захисту інформації, Л.О. Євдоченко обґрунтовує науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правового забезпечення інформаційної безпеки і захисту інформації [4, с. 120]. Серед таких рекомендацій чільне місце посідає запропонована ним модель «національної інфраструктури захисту інформації». Також досить слушною є пропозиція дослідника щодо використання концепції національного прагматизму для державного забезпечення інформаційної безпеки України [4, с. 142-145].

Ми погоджуємося із Л.О. Євдоченком в тому, що з розвитком інформаційного суспільства державне управління в сфері інформаційної безпеки повинно спрямовуватись на протидію пропагандистсько-психологічним впливам, при цьому існує нагальна необхідність конструктивної взаємодії громадянського суспільства і державно-приватного партнерства у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

Наступне дослідження «Політико-правові механізми державного управління інформаційно-психологічною безпекою України» [5] представив З.В. Коваль. Мета дисертації полягає у теоретичному узагальненні і інновацій-

ному вирішенні актуального наукового завдання щодо запровадження та вдосконалення політико-правових механізмів державного управління інформаційно-психологічною безпекою України, яке базується на використанні системно-синергетичного підходу і загальної теорії організацій. Проаналізувавши науково-теоретичні засади державного управління у сфері інформаційно-психологічної безпеки З.В. Коваль здійснив порівняльний аналіз складових політико-правового механізму державного управління цією сферою в Україні та за кордоном, а також визначив основні завдання щодо вдосконалення державного управління інформаційно-психологічною безпекою України.

Наступне, що було реалізовано в рамках даного дослідження, це – розмежування і визначення понять «інформаційна безпека держави» і «інформаційно-психологічна безпека».

Під інформаційною безпекою держави З.В. Коваль пропонує розуміти захищеність інформації та забезпечення цілісності й надійності критичної інформаційної інфраструктури держави від випадкових та навмисних впливів природного чи штучного характеру [5, с. 77]. Водночас дослідник зазначає, що інформаційно-психологічна безпека особи та суспільства характеризується захищеністю психіки і свідомості від небезпечних інформаційно-психологічних впливів: маніпулювання, дезінформації, спонукання до запланованих противником дій [5, с. 77].

Грунтуючись на концепції інформаційно-психологічного простору держави, розробленої А.В. Манойло, дослідник запропонував визначення поняття «інформаційно-психологічний простір України». Під останнім він пропонує розуміти об'ємний простір, в якому здійснюються інформаційно-психологічні процеси і на який поширюється юрисдикція України [5, с. 38]. Разом з тим пропонується розглядати «інформаційно-психологічний простір» як об'єкт державного управління в системі інформаційно-психологічної безпеки [5, с. 39-42].

У своєму дослідженні З.В.Коваль

спирався на теоретико-методологічні засади, які обґрунтовували комплексну систему управління та визначали механізм будь-якої держави не як механічне поєднання її органів, а як чітку організовану та суворо впорядковану цілісну комплексну ієрархічну систему державних органів, що здійснюють державну владу.

Практично дане положення можливо реалізувати в рамках функціонування комплексної системи державного управління, принципи якої закладено у запропонованій дослідником «Національній комплексній системі державного управління інформаційно-психологічною безпекою України», як системного та комплексного політико-правового механізму управління та реагування на інформаційно-психологічні виклики і загрози. Під останньою пропонується розуміти систему політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління [5, с. 19; 177].

З позиції системного підходу З.В. Коваль пропонує ввести нову категорію «інформаційно-психологічний захист» і трактувати її як «охорона та захист інформації і психіки людини» [5, с. 156]. В рамках концептуальних підходів до напрямів управління інформаційно-психологічною безпекою дослідник пропонує визначити поняття інформаційно-психологічного впливу як комплекс проведених за єдиним задумом і планом інформаційно-психологічних операцій (акцій, дій), як комплексний інтегрований процес використання різних засобів і методів впливу на органи, структури і механізми управління державою [5, с. 104].

Далі дослідник, на підставі даного визначення, запропонував класифікацію моделей інформаційно-психологічних впливів за параметрами: традиційність або креативність, відкритість або прихованість, а також визначив дві групи напрямів деструктивного інформаційно-психологічного впливу (напрями впливу мирного часу та маніпулятивний вплив в умовах загострення зовнішньополітичної ситуації) [5, с. 107; 115].

На підставі аналізу Доктрини інформаційної безпеки України З.В. Коваль визначив дев'ять сфер загроз інформаційній безпеці України – інформаційно-психологічну. І насамкінець, з метою вдосконалення державного механізму реагування на загрози інформаційно-психологічної безпеки України запропонував створити науково-дослідний центр з проблем інформаційної безпеки при Президентіві України.

У дисертації О.В. Власенко «Механізми державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів» [2] вирішено актуальне наукове завдання в галузі науки державного управління щодо концептуального аналізу та вдосконалення механізмів державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів. Крім того, у дисертації обґрунтовано методологічні засади розробки технології відстеження та забезпечення протидії негативним інформаційним впливам в умовах розвитку інформаційного суспільства в контексті забезпечення захисту громадян України.

Також у дисертації запропоновані механізми оптимізації державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів засобів інформатизації, Інтернету та телебачення.

Особливість роботи полягає в удосконаленні понятійно-категорійного апарату науки державного управління в галузі інформаційної політики України, зокрема наведено авторське визначення термінів «негативний інформаційний вплив» і «механізми подолання негативних інформаційних впливів».

«Негативний інформаційний вплив» О.В. Власенко пропонує розуміти, як цілеспрямовані та опосередковані дії деструктивного характеру, що здійснюються за допомогою будь-якої інформації або засобу її передачі і в процесі взаємодії з будь-яким об'єктом впливу без взаємної згоди змінює його властивості та положення, що, врешті-решт, призводить до появи у нього зовсім інших установок, намірів, уявлень, оцінок [2, с. 56].

Під механізмами подолання негатив-

них інформаційних впливів дослідник пропонує розуміти методи державного регулювання інформаційних процесів, які здатні забезпечити вплив держави в особі законодавчих і виконавчих органів на інформаційні та телекомунікаційні відносини з метою створення умов для їх діяльності відповідно до державної інформаційної політики [2, с. 45; 66].

Важливим здобутком у роботі стала запропонована модель упровадження механізму оптимізації державного регулювання захисту громадян від негативного інформаційного впливу (на прикладі суспільного телебачення) з урахуванням перспектив і недоліків, можливостей і загроз [2, с. 133].

Також О.В.Власенко розроблено концептуальні засади (Концепцію) державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів. Концептуальні засади державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів визначають мету, цілі, завдання, об'єкти, основні

напрями і механізми, очікувані результати і можливі проблеми у впровадженні державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів в Україні.

Основний акцент ставиться на послідовному реформуванні інформаційного середовища для створення потужного, привабливого національного інформаційного простору [2, с. 140].

Проводячи аналіз результатів вищезазначених дисертацій [2-5], для повноти картини досліджуваного напрямку, ми систематизували їх за елементами наукової новизни, як основного показника приросту здобутків у науку державного управління (див. табл. 1), з метою виділення невирішених раніше частин загальної проблеми державного управління інформаційною безпекою.

На підтвердження наших слів надаємо для порівняння «провідні ідеї» наукової новизни кожного дисертаційного дослідження без прив'язки до автора чи наукової спеціальності:

Таблиця 1

Аналіз наукової новизни дисертацій захищених в межах спеціальностей науки «Державне управління», присвячених проблемам забезпечення інформаційної безпеки України

Автор	Напрями наукової новизни		
	Теоретико-методологічні засади державного управління інформаційною безпекою	Особливості функціонування системи державного управління інформаційною безпекою в умовах інформаційно-психологічного протистояння	Оптимізація системи державного управління інформаційною безпекою
Євдоченко Л. (2011 рік)	Спеціальність 25.00.01 «Теорія та історія державного управління»		
	- запропоновано розглядати державне забезпечення інформаційної безпеки України з позиції концепції національного прагматизму.	- проведено аналіз становлення системи державного забезпечення інформаційної безпеки України; - здійснена класифікація інформаційних загроз відповідно до мети, форми, напрямів, способів, засобів, об'єктів, періодичності, тривалості впливу на об'єкти інформаційної безпеки.	- обґрунтовано напрями удосконалення системи державного забезпечення інформаційної безпеки; - обґрунтовуються науково-практичні рекомендації щодо удосконалення організаційно-правового забезпечення інформаційної безпеки і захисту інформації; - запропонована модель «Національної інфраструктури захисту інформації»; - надано пропозиції щодо комплексного системного моніторингу стану інформаційної захищеності особи, суспільства і держави.

Спеціальність 25.00.02 «Механізми державного управління»			
Гурковський В. (2004 рік)	- запропоновано авторське формулювання понять: національна інформаційна безпека; система національної інформаційної безпеки; правова підтримка національної інформаційної безпеки.	- розглянуто особливості функціонування системи національної інформаційної безпеки, визначено взаємозв'язки її структурних елементів.	- запропоновано вдосконалення державного забезпечення інформаційної безпеки через організаційно-правовий механізм взаємодії, координації органів державної влади; - запропоновано створити загальну інформаційно-телекомунікаційну систему органів державної влади.
Коваль З. (2011 рік)	- здійснено розмежування понять «інформаційна безпека держави» і «інформаційно-психологічна безпека»; - наводиться авторське тлумачення ключових термінів: комплексний механізм державного управління; політико-правовий механізм державного управління інформаційно-психологічною безпекою; інформаційно-психологічний захист; інформаційно-психологічний вплив; - ґрунтуючись на концепції інформаційно-психологічного простору держави, розробленої А.В.Манойлом, сформульовано визначення поняття «інформаційно-психологічний простір України», разом з тим пропонується розглядати його, як об'єкт державного управління.	- здійснено класифікацію моделей інформаційно-психологічних впливів за параметрами: традиційність або креативність, відкритість або прихованість, а також визначено дві групи напрямів деструктивного інформаційно-психологічного впливу (напрями впливу мирного часу та маніпулятивний вплив в умовах загострення зовнішньополітичної ситуації).	- запропоновано модель «Національної комплексної системи державного управління інформаційно-психологічною безпекою України»; - запропоновано включити до Доктрини інформаційної безпеки України дев'яту сферу загроз – інформаційно-психологічну; - з метою вдосконалення державного механізму реагування на загрози запропоновано створити науково-дослідний центр з проблем інформаційної безпеки при Президентові України.
Власенко О. (2012 рік)	- набуло подальшого розвитку теоретичне і методологічне обґрунтування захисту громадян в інформаційній сфері; - вдосконалено понятійно-категорійний апарат науки державного управління в галузі інформаційної політики України, зокрема наведено авторське визначення термінів: негативний інформаційний вплив; механізми подолання негативних інформаційних впливів.	- набула подальшого розвитку класифікація негативних інформаційних впливів (за масштабністю впливу, об'єктами, способом дії на людину) та обґрунтування засобів їх поширення.	- вдосконалено механізми державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів на основі узагальнення кращого зарубіжного досвіду; - запропоновано модель упровадження механізму оптимізації державного регулювання захисту громадян від негативного інформаційного впливу (на прикладі суспільного телебачення); - розроблено концептуальні засади (Концепцію) державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів.

1) дослідження полягає у формуванні нових підходів до системної реалізації державою функцій і завдань із забезпечення інформаційної безпеки України та комплексного застосування державно-управлінських заходів протидії зовнішнім і внутрішнім загрозам національним інтересам України в інформаційній сфері в умовах глобалізації [4];

2) дослідження визначається удосконаленням механізму державного управління у сфері національної інформаційної безпеки на основі наукового узагальнення та обґрунтування організаційно-правових заходів щодо взаємодії, координації роботи органів державної влади [3];

3) дослідження полягає в розробці концептуальних засад державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів як демократичного інструменту реформування інформаційної сфери та механізмів оптимізації державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів засобів інформатизації, Інтернету, телебачення [2];

4) основний науковий результат полягає у формуванні комплексного системного підходу до вирішення проблеми державного управління інформаційно-психологічною безпекою України шляхом удосконалення політико-правових механізмів [5].

Висновки. Аналіз результатів дисертаційних досліджень [2-5] дозволяє констатувати, що автори приділяли увагу переважно обґрунтуванню теоретичних засад державного управління інформаційною безпекою, аналізу наявних підходів і механізмів, розробці і впровадженню нових більш ефективних моделей, методів, механізмів державного управління інформаційною безпекою. Проте в цих роботах поза увагою дослідників залишилися питання уточнення структури та функцій системи забезпечення інформаційної безпеки, обґрунтування теоретичних та інституційних засад державного управління забезпечення інформаційної безпеки України в умовах інформаційно-психологічного протистояння, що не дає можливості сформулювати системне бачення і розуміння кореляційних зв'язків між елементами системи державного управління інформаційною безпекою. Враховуючи викладене вище можна стверджувати, що подальші дослідження мають бути спрямовані на вирішення проблем формування єдиного понятійного апарату, визначення структури та функцій системи забезпечення інформаційної безпеки з урахуванням сучасних умов глобального інформаційно-психологічного протистояння, розробку методологічних і теоретичних засад державного управління гарантуванням інформаційної безпеки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» від 26 травня 2015 року № 287/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення 07.01.2016 р.). – Назва з екрана.
2. Власенко О.В. Механізми державного регулювання захисту громадян від негативних інформаційних впливів: дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. / Власенко Оксана Вікторівна. – Київ, 2012. – 190 с.
3. Гурковський В.І. Організаційно-правові питання взаємодії органів державної влади у сфері національної інформаційної безпеки: дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. / Гурковський Володимир Ігорович. – Київ, 2004. – 205 с.
4. Євдоченко Л.О. Удосконалення системи державного забезпечення інформаційної безпеки України в умовах глобалізації: дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.01. / Євдоченко Леонід Олександрович. – Львів, 2011. – 225 с.
5. Коваль З.В. Політико-правові механізми державного управління інформаційно-психологічною безпекою України: дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. / Коваль Зіновій Васильович. – Одеса, 2011. – 201 с.

REFERENCES:

1. Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnya 2015 roku «Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrainy» vid 26 travnya 2015 roku № 287/2015 [Order of the President of Ukraine «On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine on May 6, 2015» On Strategy of National Security of Ukraine «dated May 26, 2015 № 287/2015]. Access mode : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (07.01.2016) (in Ukrainian).
2. Vlasenko, O.V., 2012. Mekhanizmy derzhavnoho rehulyuvannya zakhystu hromadyan vid nehatyvnykh informatsiynykh vplyviv: dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.02. [Mechanisms of regulation of citizens from the negative effects information: Dis. ... Candidate. Science of the state. .: Exercise specials. 25.00.02]. Kyiv (in Ukrainian).
3. Hurkovs'kyu, V.I., 2004. Orhanizatsiyno-pravovi pytannya vzayemodiyi orhaniv derzhavnoyi vlady u sferi natsional'noyi informatsiynoyi bezpeky: dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.02. [The organizational interaction of public authorities in the national information security: Dis. ... Candidate. Science of the state. .: Exercise specials. 25.00.02]. Kyiv (in Ukrainian).
4. Yevdochenko, L.O., 2011. Udoskonalennya systemy derzhavnoho zabezpechennya informatsiynoyi bezpeky Ukrainy v umovakh hlobalizatsiyi: dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.01. [Improving the state of information security of Ukraine in the context of globalization: Dis. ... Candidate. Science of the state. .: Exercise specials. 25.00.01]. L'viv (in Ukrainian).
5. Koval', Z.V., 2011. Polityko-pravovi mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya informatsiyno-psykholohichnoyu bezpekoyu Ukrainy: dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.02. [Political and legal mechanisms of government information and psychological security of Ukraine: Dis. ... Candidate. Science of the state. .: Exercise specials. 25.00.02]. Odesa (in Ukrainian).

Зозуля Олексій Сергійович – аспірант

Національна академія державного управління при Президентові України

Адреса: 03057, м. Київ, вул. Ежена Поттьє, 20

E-mail: avz.81@gmail.com

Zozulya Oleksiy Serhiyovych – postgraduate

National academy for public administration under the President of Ukraine

Address: 20, Ezhena Pottier Str., Kyiv, 03057, Ukraine

E-mail: avz.81@gmail.com